

I. del: Zadovoljenost temeljnih potreb (motivov) in vrednote

JANEK MUSEK

UVOD

V vsakem trenutku deluje na človeka več motivov. Motivacijski pluralizem je naše normalno življenjsko stanje. Seveda pa je ta vzorec motivacijskega delovanja zelo spremenljiv in dinamičen; v določeni situaciji in v določenem trenutku bodo nekateri motivi prisotnejši, močnejši, drugi pa morda zanemarljivi. Vse to je odvisno od številnih dejavnikov, ki prožijo motivacijsko doganjanje - npr. razni zunanji in notranji dražljaji, vplivi, pobude ipd.

Motivacijsko stanje posameznika se torej spreminja od trenutka do trenutka, od situacije do situacije. Ali to pomeni, da v motivacijskem pogledu ne najdemo nobene prave trajnosti in konsistentnosti? Nikakor ne; mnoge motivacijske značilnosti imajo tudi relativno trajen in transsituacijsko konstanten značaj. Poleg motivacijske intraindividualne variabilnosti (intravariabilnosti) lahko govorimo tudi o motivacijski konstantnosti in stabilnosti.

Poleg dinamičnih potez, ki odražajo relativno konstantnost moči posameznih motivov in potreb, obstajajo tudi drugi pomembni in zanimivi vidiki motivacijske stabilnosti. Med njimi je omembe vredna stopnja zadovoljenosti temeljnih motivov.

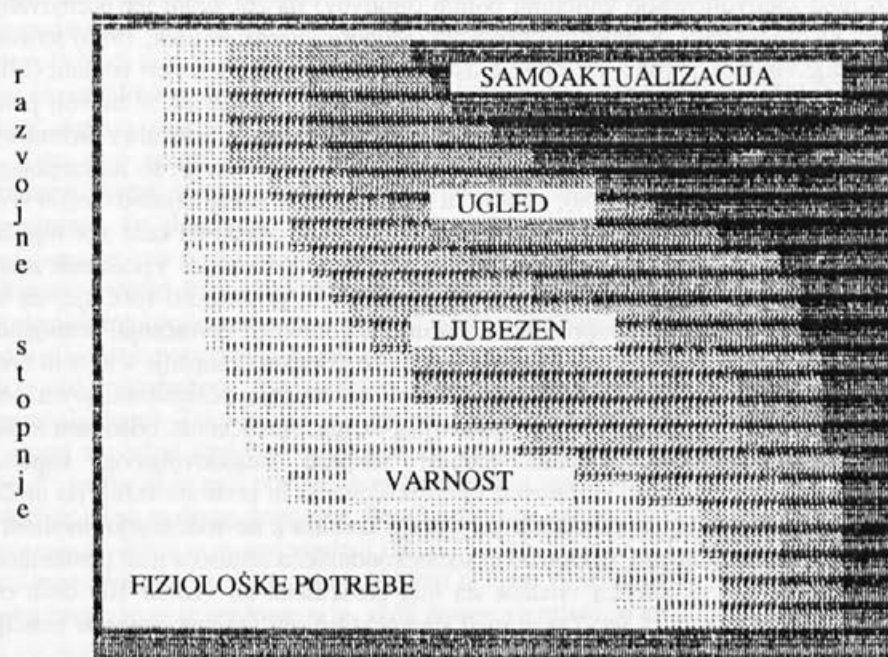
Na zadovoljenost temeljnih motivov je opozoril zlasti Abraham Maslow (1954) v svoji znani teoriji hierarhije potreb (oziroma hierarhije motivov). Tu gre v bistvu za teoretsko obravnavo nekaterih znanih stvari s področja motivacije. Težko se namreč usmerjamo h kompleksnejšim motivom, če niso prej zadovoljene temeljne potrebe. Ideja, da se motivi pojavljajo in razvijajo po vrstnem redu, je prisotna že v ljudski modrosti. Latinski pregovor pravi: "primum vivere dein philosophari": človek mora najprej imeti vse potrebno za življenje, nato ga lahko šele začno zanimati višji cilji. Lačnega ne zanima modrost, temveč hrana. Podobno zvenijo Engelsove besede na Marxovem pogrebu: "Marx je odkril razvojni zakon človekove zgodovine: odkril je namreč preprosto, doslej pod ideološko navlako skrito dejstvo, da morajo ljudje predvsem najprej jesti, piti, stanovati in se oblačiti, preden se lahko ukvarjajo s politiko,

znanostjo, umetnostjo, religijo itd." Drugje, v "Ekonomskih spisih" pravi Marx: "Za sestradanega človeka ne obstaja človeška oblika hrane... Zaskrbljen in reven človek nima smisla za najlepšo predstavo."

Abraham Maslow je idejo o hierarhiji potreb sistematično oblikoval kot psihološko teorijo motivacije. Po tej teoriji imajo glavne potrebe prioriteten red, tako kot prikazuje slika 1. Relativna zadovoljenost primarnih potreb je pogoj, da se začno javljati višje in sekundarne potrebe. Hierarhija potreb se prične pri bazičnih fizioloških potrebah (potrebe po kisiku, hrani, vodi itd.); tem sledijo potrebe po varnosti, nato potrebe po ljubezni in pripadnosti; tem zopet sledijo potrebe po ugledu in tem potreba po samoaktualizaciji (po uresničevanju svojih najboljših potencialov in talentov). Podobna hierarhija kot pri teh, konativnih potrebah, obstaja po Maslowu tudi pri kognitivnih in estetskih potrebah.

Slika 1

Hierarhija potreb (motivov) po Maslowu

moč potreb (motivov)

Problematiko zadovoljenosti bazičnih potreb in motivov lahko hitro povežemo z vrednotami in vrednostno usmerjenostjo posameznikov. V eni izmed naših raziskav (Mohorič, Brenk, Musek, 1986) so avtorji med drugim skušali opredeliti prav odnos med bazično zadovoljenostjo motivov in ocenjevanjem vrednot. Kakšna je vrednostna usmerjenost oseb, ki imajo zadovoljene temeljne motive, v primerjavi z usmerjenostjo oseb, ki so bazično nezadovoljene? Katere vrednote više cenijo eni in katere drugi?

Na ta in podobna vprašanja so možni različni odgovori. Po eni strani bi lahko domnevali, da bodo bazično nezadovoljene osebe kazale tudi v svoji vrednostni usmerjenosti težnjo k ciljem, ki jih običajno ne dosegajo in bodo zato više cenile ustrezne vrednote (ki naj bi bile nekakšne psihične projekcije teh ciljev). Po drugi strani bodo osebe, ki imajo zadovoljene bazične potrebe, verjetno prisojale višjo vrednost splošnim in neosebnim vrednotam. Težko pa je jasno in določno odgovoriti na tovrstna vprašanja. Ali bodo morda bazično nezadovoljne osebe kazale več vrednostnega primitivizma in hedonizma? Ali morda ravno obratno? Zdi se, da ta vprašanja terjajo empirično, raziskovalno pojasnitev.

METODA IN POSTOPEK RAZISKAVE

Problem tako zastavljenega raziskovanja lahko formuliramo kot vprašanje, kakšen je odnos med zadovoljenostjo temeljnih potreb (motivov) na eni strani ter ocenjevanjem vrednot na drugi strani. V omenjeni raziskavi (Mohorič, Brenk, Musek, 1986) so avtorji za merjenje vrednot oziroma vrednostne usmerjenosti uporabili lestvico vrednot (MLV, vključuje 37 vrednot). Kot mero zadovoljenosti temeljnih potreb pa se najbolj ponuja Maslowov vprašalnik varnosti - negotovosti (S-I, "Security - Insecurity Inventory"). Podatki o vprašalniku, ki ga imamo prirejenega v slovenski verziji, so na razpolago v domači literaturi (Lamovec, 1980; 1988). Tu naj omenim le nekaj najosnovnejših stvari. Vprašalnik meri stopnjo bazične zadovoljenosti, ki se po Maslowu kaže kot bipolarni kontinuum med psihološko varnostjo (gotovostjo) in negotovostjo. Vprašalnik ima 75 vprašanj in zajema poleg temeljnih občutij gotovosti in pripadnosti (občutje, da smo ljubljani, sprejeti, varni in nasproti temu občutje negotovosti, zavračanja, odrinjenosti, osamljenosti in ogroženosti) tudi ustrezne značajske lastnosti (zaupanje v svet in druge, optimizem, sprejemanje lastnih impulzov nasproti nezaupanju, pesimizmu, sovražnosti, občutjem krivde) ter reakcijske težnje (zadovoljstvo, mir, sproščenost, odsotnost motenj, realno samospoštovanje, socialni interesi nasproti nezadovoljstvu, napetosti, konfliktnosti, egocentrizmu, znižanemu samospoštovanju in pretirani težnji po moči in statusu). Razumljivo je, da vprašalnik kar visoko korelira z nevrotičnostjo, medtem ko korelacije z inteligentnostjo, izobrazbo in socioekonomskim statusom niso pomembne.

Vprašalnik S-I in lestvica vrednot sta bila preskušena na vzorcu 100 oseb obeh spolov v starosti okrog 18 let. Zveze med spremenljivkami (zadovoljenostjo temeljnih motivov in ocenami vrednot) so bile analizirane z več metodami.

REZULTATI IN DISKUSIJA

Najprej smo uporabili korelacijski preskus, ki kaže enostavne korelacije med zadovoljenostjo potreb in posameznimi vrednotami (tabela 1, prva kolona številčk). Iz tabele je razvidno, da med zadovoljenostjo temeljnih potreb (merjeno v številu točk na

vprašalniku S-I) in ocenami pomembnosti vrednot ni prav visokih korelacij. Naj opozorim, da pomenijo pozitivne korelacije povezavo z bazičnim nezadovoljstvom, ker na Maslowovi lestvici višja točkovna vrednost predstavlja nezadovoljenost in nižja zadovoljenost. Osebe, ki imajo nezadovoljene bazične potrebe, nekoliko više cenijo vrednote ZANIMIV POKLIC, VARNOST, INTIMNOST, LEPOTA, NAPREDEK in PRIVLAČEN IZGLED. To seveda pomeni hkrati, da osebe z zadovoljenimi temeljnimi potrebami prav te vrednote relativno manj cenijo. Pač pa zadovoljene (gotove) osebe v primerjavi z nezadovoljenimi bolj cenijo npr. ZDRAVJE.

Problem, ki nastaja pri tolmačenju neposrednih korelacij med spremenljivkami, je ta, da se v teh korelacijah lahko odražajo tudi vplivi in korelacije drugih spremenljivk. Tako je npr. korelacija med telesno višino in telesno težo višja, če jo ugotavljamo pri osebah različne starosti, kot pa če jo ugotavljamo pri osebah enake starosti. Razlog je ta, da starost pozitivno vpliva (korelira) tako z višino kot s težo. Če bi torej ugotavljali korelacijo med višino in težo, ne da bi upoštevali vpliv starosti, bi ne dobili prave, "čiste" korelacije med spremenljivkama teže in višine, marveč korelacijo, ki je povečana zaradi učinkov starosti na obe spremenljivki. Podobno lahko v našem primeru domnevamo, da bodo korelacije med zadovoljenostjo potreb in posameznimi vrednotami "kontaminirane" z vplivi in učinki drugih spremenljivk (npr. zveze bazične zadovoljenosti in pričujoče vrednote z drugimi vrednotami). Samo v primeru, da takšnih zvez ni, se lahko zanesemo, da neposredni korelacijski koeficienti izražajo pravo, torej "čisto" stopnjo povezanosti. Odsotnost vsakršnih tovrstnih zvez pa je prav malo verjetna.

Zato smo uporabili drugo metodo, ki omogoča izračunavanje čistih zvez med spremenljivkami, torej zvez, kakršne bi bile, če bi bilo delovanje ostalih spremenljivk konstantno. To dosežemo s pomočjo t.i. parcialnih regresijskih koeficientov (B-koeficientov) in s pomočjo standardnih B-koeficientov ali beta koeficientov (slednji so prikazani v drugi številski koloni tabele in jih lahko tako primerjamo z enostavnimi korelacijskimi koeficienti v prvi koloni). Dejansko vidimo, da je podoba povezav med zadovoljenostjo potreb in ocenami vrednot zdaj malce drugačna. Nekatere povezave zdaj niso več pomembne, kar pomeni, da so bile posledica korelacij z drugimi spremenljivkami. Tako ni več pomembna povezava z vrednoto "zanimiv poklic", ki je bila prej največja! Podobno velja tudi za vrednote "lepota", "intimnost" in "privlačen izgled", padla pa je tudi pomembnost korelacije z vrednotama "varnost" in "napredek". Pokazale pa so se druge povezave. Beta koeficienti kažejo, da se bazično nezadovoljstvo povezuje z višjimi ocenami vrednot PROSTI ČAS, ENAKOST, UGLED, RED in že na meji pomembnosti z vrednotama VARNOST ter NAPREDEK. Bazično zadovoljene osebe cenijo torej te vrednote nižje, večji pomen pa prisojajo vrednotam ZDRAVJE, MIR ter eventualno TRADICIJE in VZORNIKI.

Če se lahko na te rezultate, ki so neodvisni od kovariiranja med spremenljivkami bolj zanesemo, potem bi dobili kar zgovorne in smiselne podatke. Kaža namreč, da osebe, katerih bazične potrebe so manj zadovoljene in pri katerih se zato pojavlja več negotovosti, konfliktnosti, nezaupanja ter nezadovoljstva, v svoji vrednostni orientaciji ciljajo k vrednotam, ki reprezentirajo življenjska področja, kjer so te osebe prizadete, nezagotovljene in odrinjene. Prav zato verjetno više vrednotijo prosti čas (ki jim je bolj potreben), enakost, ugled (ki ju ne uživajo dovolj), red, varnost in napredek. Nasprotno se bazično zadovoljene osebe čutijo neogrožene na teh področjih in so jim zato važnejše splošne vrednote, kot so zdravje, mir, sloga.

TABELA 1

Povezave med zadovoljenostjo temeljnih potreb in ocenami pomembnosti vrednot (koeficienti korelacije (r) in beta koeficienti).

VREDNOTE	r	beta
zdravje	-.17x	-.27**
upanje	.14	.12
ljubezen	.09	.02
denar	-.07	-.10
ustvarjanje	.13	.02
uveljavljanje	.17x	-.02
tradicije	-.09	-.17x
gibanje/prostor	-.05	-.13
red	.03	.26**
mir/sloga	-.07	-.25*
prosti čas	.18x	.33**
altruizem	.17x	-.11
varnost	.23*	.19x
zanimivo življenje	.16	-.03
udobje	.13	.10
izkazovanje	.17x	-.15
svoboda	.06	-.04
lepota/umetnost	.22*	.01
zabava	-.06	-.09
prijateljstvo	.10	.03
otroci	.09	.18x
enakost	.16	.28**
zanimiv poklic	.35**	.13
družinska sreča	.10	-.03
ugled	.12	.26**
hrana/pijača	-.07	-.11
napredek	.22*	.18x
poštenje	.02	-.06
fizična privlačnost	.21x	.07
družabnost	-.04	-.09
vzorniki	-.07	-.17x
načela	.07	-.04
intimnost	.23*	-.00
resnica	.16	.00
spolnost	.02	-.10
osebna rast	.17x	.12
navezanost	.04	-.05

** p<0.01

* p<0.05

x mejna pomembnost (tendencia)

Ugotovitve pa lahko dopolnimo še s podatki iz bolj sofisticiranih multivariantnih metod. Analizirali smo jih namreč tudi s pomočjo faktorске analize, diskriminantne analize in kanonične analize. Podatki faktorске analize se sicer ne nanašajo samo na zadovoljenost motivov in vrednote, temveč so bile v multivariantno matriko vključene še druge spremenljivke, izpolnjenost življenjskih ciljev in življenje odločitve (rezultati faktorске analize vseh teh spremenljivk so prikazani v tabeli na drugem mestu; glej tudi Mohorič, Brenk, Musek, 1986). Kljub temu pa si oglejmo te rezultate. Faktorška analiza omenjenih spremenljivk je izločila devet pomembnih faktorških dimenzij. Zanima nas predvsem tista dimenzija, s katero so nasičene spremenljivke, ki nas tukaj zanimajo, tj. zadovoljenost motivov (Maslow, oziroma rezultat na S-I vprašalniku) in posamezne vrednote. Očitno prihaja v poštev predvsem osma faktorška dimenzija (njena lastna vrednost je 2.29, pojasnjuje pa 3.3 % celotne matrične variance). S to dimenzijo so namreč nasičene zadovoljenost motivov (0.59) ter vrednote UPANJE (0.43), INTIMNOST (0.49), LEPOTA (0.48), ZANIMIV POKLIC (0.43), NAPREDEK (0.33) IN RESNICA (0.31). Negativno pa korelirata s tem faktorjem vrednoti MIR/SLOGA (-0.21) in ZDRAVJE (-0.18). Druga faktorška dimenzija, ki do neke mere korelira z zadovoljenostjo motivov (0.24) je tretja; med vrednotami so z njo pomembno nasičene npr. IZKAZOVANJE (0.51), FIZIČNA PRIVLAČNOST (0.41), UVELJAVLJANJE (0.39), VZORNIKI (0.36), ZANIMIV POKLIC (0.32), ALTRUIZEM (0.30) in negativno npr. spet ZDRAVJE (-0.31) in tudi HRANA/PIJAČA (-0.30).

Upravičeno lahko pričakujemo, da se bodo pri obeh omenjenih faktorških dimenzijah, zlasti pri osmi, izrazile korelacije med zadovoljenostjo motivov in vrednotami, ki so nasičene s faktorjema. Rezultati faktorске analize torej dopolnjujejo naše prvotne podatke in kot vidimo, se kar precej ujemajo z njimi. So pa tudi nekatere razlike, ki so po vsej verjetnosti posledica dejstva, da so izločene faktorške dimenzije seveda tudi pod vplivom vrste drugih spremenljivk in njihovih interkorelacij. Tudi faktorške dimenzije torej kažejo, da se višja stopnja zadovoljenosti temeljnih potreb povezuje z višjim vrednotenjem zdravja in miru na eni strani ter z nižjim vrednotenjem vrednot, kot so intimnost, lepota, zanimiv poklic, napredek, resnica, izkazovanje, upanje in še mogoče katere.

Nadaljnje preverjanje povezav med zadovoljenostjo temeljnih potreb in vrednotenjem nam omogoča kanonična korelacijska analiza. Z njo lahko (podobno kot pri regresijski analizi) proučujemo prediktivno vrednost določenih spremenljivk na druge spremenljivke; za razliko od običajne regresijske analize lahko pri kanonični analizi ugotavljamo prediktivni vpliv spremenljivk ne samo na posamezne kriterijske spremenljivke, temveč na cele nize spremenljivk. Kanonična korelacijska analiza nam izloči dimenzije, ki pojasnjujejo stopnjo povezanosti med napovednimi spremenljivkami in kriterijskimi spremenljivkami. Te dimenzije (kanonične variante) so podobne dimenzijam pri faktorški analizi (faktorjem), le da ne pojasnjujejo variance znotraj niza spremenljivk, temveč varianco med obema nizoma spremenljivk.

Naš problem, ugotavljanje povezanosti med zadovoljenostjo potreb in ocenjevanjem vrednot, je kar pripraven za uporabo kanonične korelacijske analize. Smiselno bi bilo namreč domnevati, da je zadovoljenost (oziroma nezadovoljenost) temeljnih potreb dejavnik, ki vpliva na ocenjevanje različnih vrednot. Zadovoljenost potreb torej lahko vzamemo kot vzročno ali napovedno spremenljivko, ocene vrednot pa kot kriterijske spremenljivke. S kanonično korelacijsko analizo lahko v tem primeru ugotovimo

dimenzije, ki nam bodo povedale, na katere ocene vrednot in v kateri smeri zadovoljenost potreb najbolj vpliva.

Kanonična faktorska analiza je v našem primeru pokazala, da nobena od izločenih kanoničnih variat ne dosega statistične pomembnosti na nivoju 0.05. Prva variata je pomembna šele na nivoju 0.23. To ni prav presenetljivo, kajti videli smo, da pri večini ni pomembnih korelacij z zadovoljenostjo potreb. Kljub temu si oglejmo, kakšni so koeficienti nasičenosti te variate pri posameznih vrednotah. Iz tabela je razvidno, da se z nezadovoljenostjo potreb (večjim številom točk na vprašalniku S-1) povezujejo predvsem vrednote PROSTI ČAS, ENAKOST, UGLED, RED, VARNOST, OTROCI, NAPREDEK in UPANJE. Zadovoljenost potreb pa je povezana z vrednotami ZDRAVJE, TRADICIJA, VZORNIKI, IZKAZOVANJE, GIBANJE. Skoraj v popolnosti se je torej ponovila slika, ki samo jo dobili pri rezultatih regresijske analize (glej tabelo, drugo kolono)! To je dobra potrditev naših prejšnjih ugotovitev, vendar ni presenetljiva - podobno kot regresijska analiza tudi kanonična korelacijska analiza upošteva kovariacijo med spremenljivkami in je "zmožna" prikazati čiste, nekontaminirane zveze med spremenljivkami.

TABELA 2

Koeficienti nasičenosti vrednot s prvo kanonično variato (v povezavi z zadovoljenostjo temeljnih potreb).

VREDNOTE koeficienti za kanonične spremenljivke

zdravje	-.42***
upanje	.19x
ljubezen	.04
denar	-.16
ustvarjanje	.03
uveljavljanje	-.03
tradicija	-.26**
gibanje	-.21*
red	.40**
mir	-.39**
prosti čas	.52***
altruizem	-.17
varnost	.29**
zanimivo življenje	-.05
udobje	.15
izkazovanje	-.23*
svoboda	-.06
lepota	.02
zabava	-.14
prijateljstvo	.04
otroci	.28**
enakost	.43***
zanimiv poklic	.20*
družinska sreča	-.05
ugled	.41***
hrana/pijača	-.17
napredek	.27**
poštenje	-.09
fizična privlačnost	.10
družabnost	-.14
vzorniki	-.26**
načela	-.06
intimnost	-.00
resnica	.00
spolnost	-.16
osebna rast	.18x
navezanost	-.08

*** koeficient > 0.40

** koeficient > 0.25

* koeficient > 0.20

x koeficient > 0.17

Končno pogledjmo še rezultate diskriminantne analize. Ta multivariantna metoda nam omogoča odkrivanje posebnih dimenzij (t. i. diskriminantnih funkcij), ki merijo delež različnih spremenljivk pri pojasnjevanju razlik med skupinami oseb. V našem primeru nam lahko diskriminantne funkcije povedo, koliko so ocene posameznih vrednot povezane z razlikovanjem med osebami, ki imajo zadovoljene temeljne potrebe, in osebami, ki nimajo teh potreb zadovoljenih. Postavimo si vprašanje, kako se bodo razlikovale ocene vrednot pri teh skupinah oseb; to vprašanje bi lahko npr. preverjali z analizo variance in s t-testi razlik v ocenah za vsako vrednoto posebej. Diskriminantna analiza nam daje podobne, v bistvu pa še popolnejše podatke, ker zopet upošteva kovarianco med spremenljivkami.

V naši raziskavi nismo raziskovali samo diskriminantnih povezav s spremenljivkami, ki jih tu obravnavamo, temveč smo vključili tudi več drugih spremenljivk - med njimi življenjske odločitve in izpolnjenost življenjskih ciljev. Zato si bomo ogledali samo tiste diskriminantne funkcije, ki očitno dobro diskriminirajo med skupinami oseb glede na rezultate na Maslowovem testu S-I.

V prvem primeru smo preverjali kar devet skupin oseb. Osebe so bile razvrščene glede na rezultate Maslowovega testa, ki meri zadovoljenost temeljnih potreb, in glede na rezultate Crumbaugh-Maholickovega testa življenjskih ciljev (TŽC - meri občutje izpolnjenosti življenjskih ciljev).

Spodnja razpredelnica prikazuje, kako so definirane diskriminantne skupine. Vidimo, da v vodoravni smeri od leve proti desni narašča nezadovoljenost potreb (višanje točke na testu S-I), v navpični smeri pa od zgoraj navzdol narašča občutje izpolnjenosti življenjskih ciljev.

Slika 1

Opredelelitev analiziranih skupin:

I. primer - 9 skupin

II. primer - 4 skupine

I. primer

		S - I		
		do 20	21 - 31	nad 32
T	do 98	1	4	7
Ž	99-112	2	5	8
C	nad 113	3	6	9

II. primer

		S - I	
		do 20	nad 32
T	do 98	1	3
Ž			
C	nad 113	2	4

V prvem primeru smo definirali kar devet skupin oseb, pri čemer smo upoštevali celoten kontinuum točkovnih rezultatov na obeh preskusih. V drugem primeru pa smo izbrali samo štiri t. i. ekstremne skupine, torej smo v skupine določili samo osebe z najvišjim in najnižjim številom točk. Tako kontrastne skupine se seveda še stopnjevano razlikujejo in verjetno je, da bodo v diskriminantni analizi nasičenja spremenljivk z diskriminantnimi funkcijami večja.

V obeh primerih je diskriminantna analiza izločila tri diskriminantne funkcije (glej tabelo 3), od katerih pa po statistični pomembnosti daleč izstopa prva diskriminantna funkcija drugega primera. Tabela, ki prikazuje vrednosti skupin glede na diskriminantne funkcije (t.i. grupne centroide), tudi lepo pokaže, da sta prav prvi izločeni funkciji v obeh primerih tisti, ki se dobro ujemata z razlikovanjem oseb glede na zadovoljenost temeljnih potreb: velik razložek je namreč prav med skupinami, ki se najbolj razlikujejo po rezultatih na S-I vprašalniku (slika 2). Če prostorsko predočimo položaj skupin vzdolž prve diskriminantne dimenzije, vidimo, da se znajdeti na nasprotnih, ekstremnih pozicijah prav skupini najbolj in najmanj zadovoljenih oseb! Razumljivo je torej, da bomo pri nadaljnji analizi upoštevali predvsem to diskriminantno funkcijo.

Slika 2

Lokacija skupin glede na položaj vzdolž prve diskriminantne funkcije.

I. primer:

1	2	5	7683	4	9		
-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2

II. primer:

1	2	3	4
-20	-10	0	+10

TABELA 3

Grupni centriodi glede na prvo diskriminantno funkcijo.

SKUPINA	VREDNOSTI DISKRIMINANTNIH FUNKCIJ ZA SKUPINE					
	1. primer (funkcije)			2. primer (funkcije)		
	1	2	3	1	2	3
1 (1)	-4.51	-.58	1.55	-20.72	-1.73	3.74
2	-1.08	.84	-.44			
3 (2)	.76	-.63	.56	-1.29	1.56	-1.75
4	1.20	-1.92	2.36			
5	-.65	-.14	-.81			
6	.50	1.96	.76			
7 (3)	.38	-.75	-.43	3.98	-1.63	-.09
8	.59	.08	-.35			
9 (4)	1.42	.72	-1.31	7.32	3.92	2.27

Spodnja tabela nam končno pokaže, katere vrednote so najbolj tesno povezane z ustreznima diskriminativnima funkcijama. To so torej vrednote, ki jih pripadniki nasprotnih skupin (v našem primeru osebe z nezadovoljenimi in osebe z zadovoljenimi potrebami) najbolj različno ocenjujejo. Pričakovali bi vsekakor, da bomo zopet našli vrednote, ki so se tudi v prejšnjih analizah pokazale kot najbolj povezane z zadovoljenostjo oziroma nezadovoljenostjo temeljnih potreb. V prvem primeru (glej tabelo, prvi stolpec) so takšne vrednote predvsem ZANIMIV POKLIC, PRIJATELJSTVO, INTIMNOST, NAPREDEK, ZDRAVJE, DRUŽINSKA SREČA, DRUŽABNOST, ALTRUIZEM. Te diskriminirajo v pozitivni smeri, kar pomeni, da jih više cenijo osebe, katerih temeljne potrebe so nezadovoljene. Obratno pa najbolj diskriminirajo vrednote SPOLNOST, MIR, UVELJAVLJANJE, LEPOTA, HRANA/PIJAČA. Ti rezultati niso povsem v soglasju z našimi prejšnjimi ugotovitvami, vendar jih moramo iz metodoloških razlogov jemati skrajno previdno. Prva diskriminantna funkcija v prvem primeru ni statistično dovolj pomembna, kar je že sam po sebi več kot zadosten razlog za previdnost. Poleg tega ta funkcija kar precej diferencira ne samo glede na rezultate vprašalnika S-I, ampak tudi glede rezultatov na TŽC! Slednje velja tudi za drugi primer, kjer pa je dobljena funkcija vendarle veliko bolj signifikantna. V drugem primeru se ta funkcija najbolj povezuje z vrednotami ZANIMIV POKLIC, PROSTI ČAS, FIZIČNA PRIVLAČNOST, RED, DRUŽABNOST, UGLED, PRIJATELJSTVO, LEPOTA, VARNOST, ENAKOST in UPANJE; povezanost je tu pozitivna, torej gre za vrednote, ki jih više cenijo osebe z nezadovoljenimi temeljnimi potrebami. Osebe z zadovoljenimi potrebami dajejo višje ocene vrednotam MIR, VZORNIKI, UVELJAVLJANJE, DENAR, INTIMNOST, ALTRUIZEM, SVOBODA id.

TABELA 4

Rotirani standardizirani koeficienti diskriminantne funkcije za oba primera diskriminantne analize.

I. PRIMER

VREDNOTE	KOEFICIENTI
zanimiv poklic	0.73
spolnost	-0.66
prijateljstvo	0.66
mir	-0.57
intimnost	0.46
uveljavljanje	-0.45
napredek	0.45
lepota	-0.44
zdravje	0.40
hrana/pijača	-0.39
družinska sreča	0.38
družabnost	0.36
altruizem	0.37
osebna rast	0.34
gibanje	0.34
otroci	-0.33
ljubezen	-0.33
fizična privlačnost	0.32
zanimivo življenje	0.31
ugled	0.25

II. PRIMER

VREDNOTE	KOEFICIENTI
mir	-6.27
vzorniki	-4.70
uveljavljanje	-4.44
zanimiv poklic	4.26
prosti čas	4.24
denar	-3.51
fizična privlačnost	3.18
red	3.08
intimnost	-2.91
družabnost	2.79
ugled	2.73
altruizem	-2.68
prijateljstvo	2.57
svoboda	-2.47
lepota	2.46
varnost	2.37
ljubezen	-2.32
enakost	2.24
upanje	2.15
zabava	-2.08
napredek	1.81

Kljub vsemu se ti podatki dopolnjujejo z našimi prejšnjimi ugotovitvami. Precej jasno se zdi, da je nizka stopnja zadovoljenosti temeljnih potreb dejavnik, ki v očeh posameznikov dviga "ceno" vrednotam, kot so prosti čas, enakost, ugled, red, zanimiv poklic, napredek in varnost. Prav te vrednote torej zadovoljene osebe relativno nižje cenijo. Obratno je z vrednotami mir, sloga, verjetno tudi z vrednoto zdravje in z nekaterimi drugimi (zanimivo je, da pri diskriminantni analizi vrednota "zdravje" ne kaže tako; vzrok je verjetno v tem, da ta vrednota diferencira tudi med skupinami glede na rezultate TŽC in to ravno v smeri, ki nasprotuje trendu, ki ga kažejo osebe z različno stopnjo zadovoljenosti motivov). Kot smo že dejali, je najbolj prepričljiva razlaga ugotovljenih razlik verjetno ta, da se v ocenah nezadovoljenih oseb zrcalijo negativne življenjske izkušnje. Verjetno bodo osebe, ki ne uživajo dovolj prostega časa, ugleda, enakosti, varnosti, ki se čutijo ogrožene in nezadovoljene s poklicem bolj cenile ustrezne vrednote; verjetno si bodo v večji meri želele spoštovanja, reda, poklicne afirmacije, sprememb in napredka. Temeljno zadovoljene osebe bodo po drugi strani verjetno više ocenjevale vrednote, ki niso toliko pod vplivom subjektivnih izkušenj in kompenzacijskih teženj in ki predstavljajo splošne ideale (mir, sloga, zdravje).